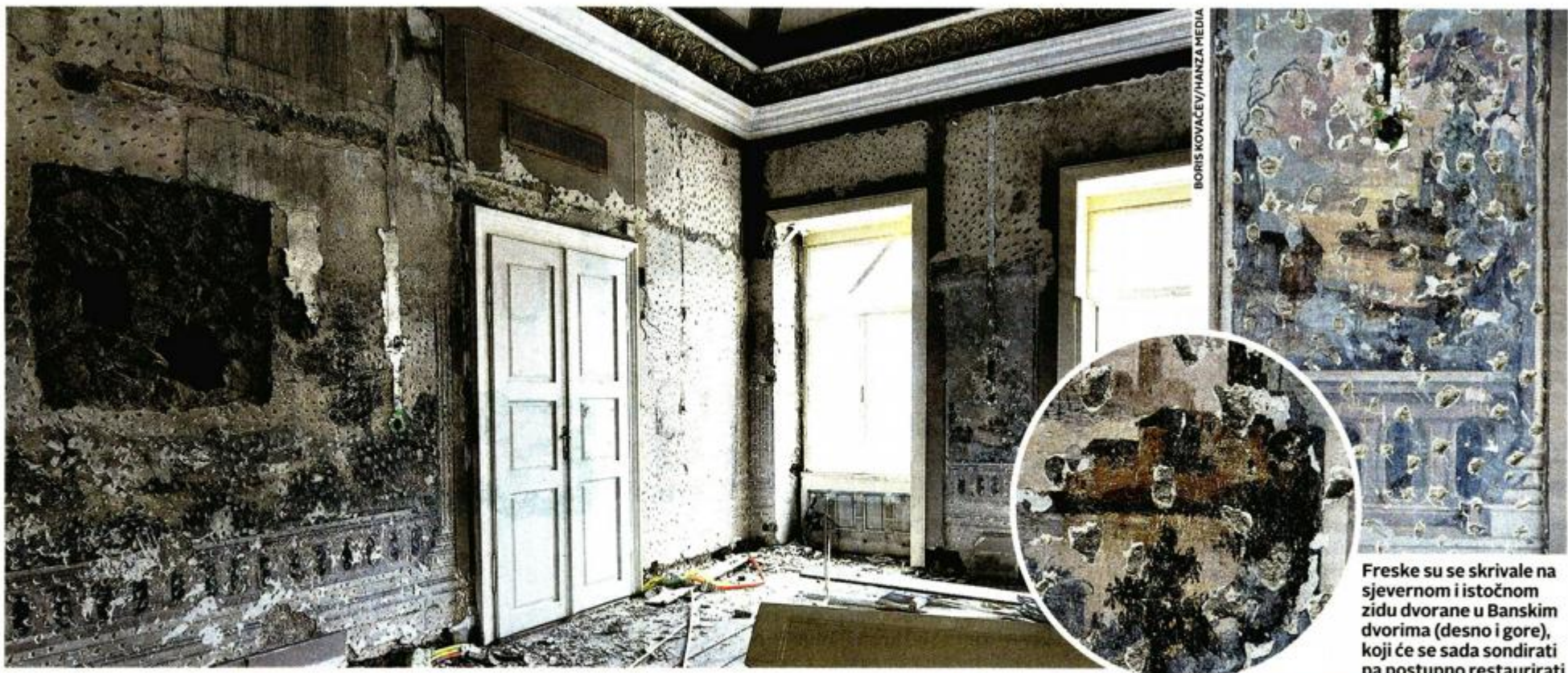

TAJNA SKRIVENA IZA TAPETA BANSKIH DVORA

BORIS KOVAČEV/NANZAMEDIA

**Na zidu sobe za
sjednice Vlade
otkrivena
freska →str. 10
naslikana prije
1808.**

Freske su se skrivale na sjevernom i istočnom zidu dvorane u Banskim dvorima (desno i gore), koji će se sada sondirati pa postupno restaurirati

TAJNA FRESKE U ZGRADI VLADE

Iza leda ministrice kulture pod tapetama se skrivale vedute naslikane prije 1808.

Ako je riječ o veduti Zagreba, onda će to biti posebno vrijedno djelo, kaže Obuljen Koržinek. Obnova je inače procijenjena na 2,3 milijuna kuna

pišu Goran Penić, Korana Sutlić i Petra Plivelić

Ispod sloja prašine koji se u ponedjeljak digao tijekom obnove dvorane "Ban Jelačić" u Banskim dvorima, s kojom su radnici počeli prije dva tjedna, nakon skidanja dotrajalih svećanih tapeta crveno-zlatne boje s floralnim motivima izvirili su tragovi nekad raskošnih zidnih slika. Autor je zasad nepoznat.

Na dva od četiri zida te dvorane, u kojoj sjednice održava Vlada, onom sjevernom, odmah iza leda ministrice kulture Nine Obuljen-Koržinek, ali i istočnom, iako teško vidljive, naziru se freske koje kao da prikazuju "pogled kroz prozor".

DRVEĆE I RIJEKE Naime, svaka freska, uz vrata na jednom zidu i među prozorima na drugom, ukvirena je naslikanim dorskim stupovima između kojih se ocrtavaju pejzažni motivi i vedute - drveće, rijeke, poneka kuća i crkve. Prema preliminarnim rezultatima stručnjaka iz Hrvatskog restauratorskog zavoda i Ministarstva kulture, najvjerojatnije je riječ o djelu koje datira prije 1808. godine, kada su tadašnji

vlasnici, Kulmeri, prodali palaču Zemaljskoj vladi i kada ona, nakon nadogradnje, postaje javna zgrada. Osluk je, dakle, pronađen na zidu ispred kojeg inače na sjednicama Vlade sjedi upravo ministrice kulture.

I na prvi pogled očigledno je da se radi o elegantnim i lijepim ra-

dovima čije je otkriće iznenadilo premijera i struku.

U DOBROM STANJU - Tek treba utvrditi o čemu se radi, osluci su u dobrom stanju i sada će se pristupiti detaljnom i pažljivom uklanjanju žbuke, a onda kreće i restauratorski postupak čišćenja. Pretpostavlja se da osluci datiraju od vremena prije nego što je palača bila nadograđena. Vidjet ćemo je li riječ o veduti Zagreba, što bi bilo posebno vrijedno, ili o nekoj apstrakciji - kaže Nina Obuljen

Koržinek. Ferdinand Meder, bivši ravnatelj Hrvatskog restauratorskog zavoda (HRZ) smatra da je nalaz vrlo zanimljiv.

- Nakon bombardiranja Banskih dvora proveli smo raščišćavanje prostora i restaurirali oštećenja, ali tada nismo sondirali zidove, zato je za mene bilo veliko iznenađenje kada sam čuo da su otkrivene zidne slike - rekao je.

Što točno prikazuju freske iz salonske prostorije u kojoj danas umjesto plemstva zasjedaju vla-

dajući političari, iz kojeg su razdoblja i tko im je autor, pitanje je na koje svi iščekuju odgovor.

- Teško je davati bilo kakve prognoze. Izvođač radova na restauraciji je tvrtka Andrej Tokić, a više ćemo znati nakon velike koordinacije struke u utorak. U svakom slučaju, ovaj nalaz mogao bi pomaknuti rokove završetka radova u Banskim dvorima - rekla je Tajana Pleše, aktualna ravnateljica HRZ-a. Zbog ovog vrijednog nalaza, sada će se morati malo izmijeniti i originalni projekt obnove dvorane "Ban Jelačić".

REVIZIJA PROJEKTA - Sada će se sondirati svi zidovi i strop i onda treba brzo napraviti reviziju projekta i tamo gdje su osluci pristupiti čišćenju i restauraciji. Vjerujem da ćemo to brzo napraviti kako se ne bi usporili radovi. A još prije, na premijerovu inicijativu, planirali smo cijeli postupak obnove približiti javnosti, pa se razmišlja i o monografiji s cijelom poviješću palače - kaže ministrice kulture. Dvorana koja je, kao i Vladin kompleks na Trgu svetog Marka 2, zaštićeni spomenik kulture temeljito će se obnoviti pod strogom kontrolom Gradskog ureda za zaštitu spomenika kulture, a vrijednost radova procijenjena je na 2,3 milijuna kuna bez PDV-a. Natječaj je bio raspisan još prije godinu dana, a projekt je još iz 2009. ■

ZADNJA OBNOVA NAKON RAKETIRANJA 1995.

Prije Vlade u ovoj je dvorani bila radna soba Franje Tuđmana

Prema dostupnim podacima, osim nužnog preuređenja u dvoranu za sjednice Vlade, koje se dogodilo nakon dovršetka obnove cijelog krila Banskih dvora 1995. koje je JNA 1991. oštetila u raketiranju te informatiziranja dvorane za mandata premijera Ivica Račana, u dvorani su izvođeni samo radovi tekućeg održavanja. Naime, ta je dvorana do 1992. bila radna soba tadašnjeg predsjednika Franje Tuđmana, koji se nakon napada JNA preselio na Pantovčak. Dvorana "Ban Jelačić" nije pretrpjela veća oštećenja u raketiranju. Tek se od 1995., potkraj mandata premijera Nikice Valentića, počela koristiti za sjednice

Vlade. U dvorani "Ban Jelačić" dva su unikatna drvena pozlaćena luster. Tijekom banovanja Nikole Tomašića 1910., Dvori su uređeni i obnovljeni. Pregrađena je i ponovno uređena dvorana za primanja, napravljen je i zrcalasti strop te su montirani vrijedni lusteri, a stara željezna peč zamijenjena je novom, keramičkom. Dva lusteri i kraljeva peč upravo su u toj dvorani i bit će restaurirani. Poznato je da je štu-

katurama urešen kupolasti svod dvorana "Ban Jelačić" dobila za vladavine bana Tomašića, kada je služila za primanja. Posebna će se pak pozornost posvetiti rozeti na stropu, koja će se presvući novom pozlatom, kao i pozlaćeni reljefni elementi na svodu, karniše i letvice oko platnenih tapeta. Restaurirat će se i osam svijetnjaka na zidovima dvorane, kao i pozlaćena ograda svečanog, kamenog stubišta koje vodi iz prizemlja na prvi kat, gdje je dvorana "Ban Jelačić". Također, obnovit će se drvena vrata od ariša, koja su presvučena bijelom kožom, a izradit će se nove mjedene kvake. ■

